ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา*

Effective leadership of students and graduated nurses perceive by students, graduated nurses and stakeholder of Bachelor of Nursing Science, University of Phayao*

ศิริพร แสงศรีจันทร์** ศิริรัตน์ โกศัลวัฒน์*** สาวิตรี ลิ้มชัยอรุณเรือง***
อิชยา มอญแสง** แสงเดือน พรมแก้วงาม**
Siriporn Sangsrijan** Sirirat Kosalwat*** Sawitri Limchaiarunruang***
Idchayar Monsaeng** Saengduean Phromkaewngam**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล และเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ระหว่างการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557 บัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2556 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ทดสอบความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.6, SD.= .35) ($\bar{x}$ =3.75, SD.= .21) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.42, SD.= .41) ($\bar{x}$ =3.46, SD.= .32) ($\bar{x}$ =3.32, SD.= .56) ($\bar{x}$ =3.37, SD.= .38) ส่วนค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.66, SD.= .54) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม และด้านการเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.29, SD.= .59) ($\bar{x}$ =3.05, SD.= .59) ($\bar{x}$ =3.41, SD.= .76) ($\bar{x}$ =3.42, SD.= .72) 2) คะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง และด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .05)

ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและสถานพยาบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดระบบการจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อพัฒนาและสร้างเสริมภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลให้นิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและความคาดหวังของผู้ใช้บริการสุขภาพ ในชุมชนและสังคมต่อไป

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล นิสิตพยาบาล บัณฑิตพยาบาล ผู้ใช้บัณฑิต

** ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*

*** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา*

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา*

Abstract

This descriptive research design purposes were to examine the perceived of effective leadership and differences of the effective leadership scores of students and graduated nurses as perceived by students, graduated nurses, and stakeholders of Bachelor of Nursing Science. Samples were 165 students nursing, graduated nurses and stakeholders who selected by a multi-stage sampling technique. The instrument was effective leadership questionnaire. Reliability by Cronbach's alpha coefficients was .89. Data were analyzed by using descriptive statistics and One-way ANOVA.

The findings revealed as follows: 1) The overall of effective leadership scores of students and graduated nurses as perceived by students and graduated nurses were at a high level. ($\bar{x}$ =3.6, SD.=.35); ($\bar{x}$ =3.75, SD.=.21). The leadership vision and quality innovation and information technology scores as perceived by students and graduated nurses were at a moderate level. ($\bar{x}$ =3.32, SD.=.56), ($\bar{x}$ =3.37, SD.=.38). The overall of effective leadership scores of graduated nurses among stakeholder was at a high level. The leadership vision, quality innovation and information technology, support and promote follower's development and nursing expertise scores of graduated nurses as perceived by stakeholders were at a moderate level ($\bar{x}$ =3.29, SD.=.59; $\bar{x}$ =3.05, SD.=.59; $\bar{x}$ =3.41, SD.=.76; $\bar{x}$ =3.42, SD.= .72). 2) There was not significant difference on the overall mean scores of the effective leadership as perceived by students, graduated nurses and stakeholder. There was a difference between the mean scores of the exemplary leadership characteristic, quality innovation and information technology, exemplary professional characteristics and support and promote follower's development as perceived by students, graduated nurses and stakeholder (p - value < .05).

These results show that the leadership vision and quality innovation and information technology scores were at a moderate level. The recommendation is that education and health administrators or stakeholders should provide nursing education system to develop and enhance effective leadership of student nurses and nursing graduates to meet the expectation of the stakeholders and clients in community and society in the future.

Keywords : Effective Leadership, Students Nurse, Graduated Nurses, Stakeholder

---

** This research project is supported by School of Nursing, University of Phayao*

*** Lecturer, School of Nursing, University of Phayao*

**** Assistant Professor, School of Nursing, University of Phayao*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากของผู้นำทุกคน เนื่องจากทำให้ผู้นำสามารถชักจูงโน้มน้าว ผู้ตาม หรือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือสมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกับผู้นำในการกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ[1-2] ดังนั้นทุกองค์การย่อมต้องการที่ผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงในการนำองค์การ เช่นเดียวกับ องค์การวิชาชีพการพยาบาลที่ต้องการผู้นำที่ดี มีภาวะผู้นำสูง สามารถนำพาองค์การให้อยู่รอดและไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้นำในวิชาชีพการพยาบาล เพราะหลายบทบาทต้องอาศัยคุณลักษณะนี้เช่น ผู้นำทีมการพยาบาลหรือทีมสุขภาพ ผู้นำองค์การพยาบาล รวมถึงการประสานงานและการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ทั้งนี้คุณลักษณะภาวะผู้นำนั้น ต้องเริ่มสร้างและปลูกฝัง ตั้งแต่เป็นการนิสิตนักศึกษาพยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาล จนกระทั่งมีการพัฒนาภาวะผู้นำให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นเมื่อเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลในสถานพยาบาลต่างๆ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีการกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสุนทรียศิลป์ ด้านทักษะการส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติการทางวิชาชีพ ตลอดระยะเวลา 4 ชั้นปี ซึ่งในผลการเรียนรู้เหล่านี้ได้มีการวัดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จากด้านทักษะทางปัญญา ได้แก่ เป็นผู้มีความสามารถในการเชื่อมโยงเป้าหมาย ลงสู่ขั้นตอนการปฏิบัติ การวิเคราะห์ตัดสินใจ และ พัฒนางานให้มีคุณภาพ และเป็นผู้มีความสามารถในการเรียนรู้งานในตำแหน่ง หรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และจากด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ได้แก่ เป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับ ผู้ร่วมงานและการทำงาน มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำหรือผลงาน ประกอบกับผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ต่อบัณฑิตที่สำเร็จในปีการศึกษา 2555 พบว่า บัณฑิตมีผลการเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในหัวข้อ การมีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม การเป็นผู้มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มทักษะการตัดสินใจในการแก้ปัญหาและการจัดการปัญหาในบัณฑิตพยาบาลจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา[3] จากผลการประเมินและแบบประเมินที่ใช้ในการประเมินยังไม่ครอบคลุมคุณลักษณะภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล

สมรรถนะผู้นำสามารถประเมินได้จากความสามารถที่สำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) แรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น (focused drive) 2) ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence 3) การสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น (building trust/enabling others) 4) ความคิดรวบยอด (conceptual thinking) และ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ (system thinking)[2] สำหรับทักษะการเป็นผู้นำ ประกอบด้วย 6 ประการ คือ 1) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) 2) การติดต่อสื่อสารและการเจรจาต่อรอง (Communication and Negotiation) 3) ผู้นำการ

เปลี่ยนแปลง (Leading Change) 4) การสอนและการติดตาม (Coaching and monitoring) 5) ทักษะการแก้ปัญหา Problem Solving 6) การนำทีม (Leading team)[4] ทัศนีย์ จุลอดุง และ ยุพิน อังสุโรจน์[5] ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ในพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง 3) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพ 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง 5) การมีอำนาจและแรงขับในตน 6) การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม 7) การเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายได้ความมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลได้เป็นอย่างดี

ด้วยผลการประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตด้านภาวะผู้นำของบัณฑิตพยาบาลมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อย ประกอบกับงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำในนิสิตพยาบาลค่อนข้างมีน้อย ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการประเมินภาวะผู้นำประสิทธิผลของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เนื่องด้วยเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย เป็นผู้ซึ่งได้ปฏิบัติการพยาบาลเชิงวิชาชีพพยาบาลอย่างแท้จริงบนหอผู้ป่วย โดยเฉพาะนิสิตปี 4 ซึ่งใกล้สำเร็จการศึกษาก้าวสู่การเป็นบัณฑิตและพยาบาลวิชาชีพ รวมทั้งศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลตามการรับรู้ของบัณฑิตพยาบาลหรือพยาบาลจบใหม่ และมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต โดยการพัฒนาเครื่องมือการวัด ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของ ทัศนีย์ จุลอดุง และยุพิน อังสุโรจน์[5] เพื่อสำรวจภาวะผู้นำในนิสิตพยาบาล บัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิตพยาบาล บัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยพะเยา รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมินภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเสริมศักยภาพภาวะผู้นำในนิสิตพยาบาล ให้พัฒนาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์การวิชาชีพพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

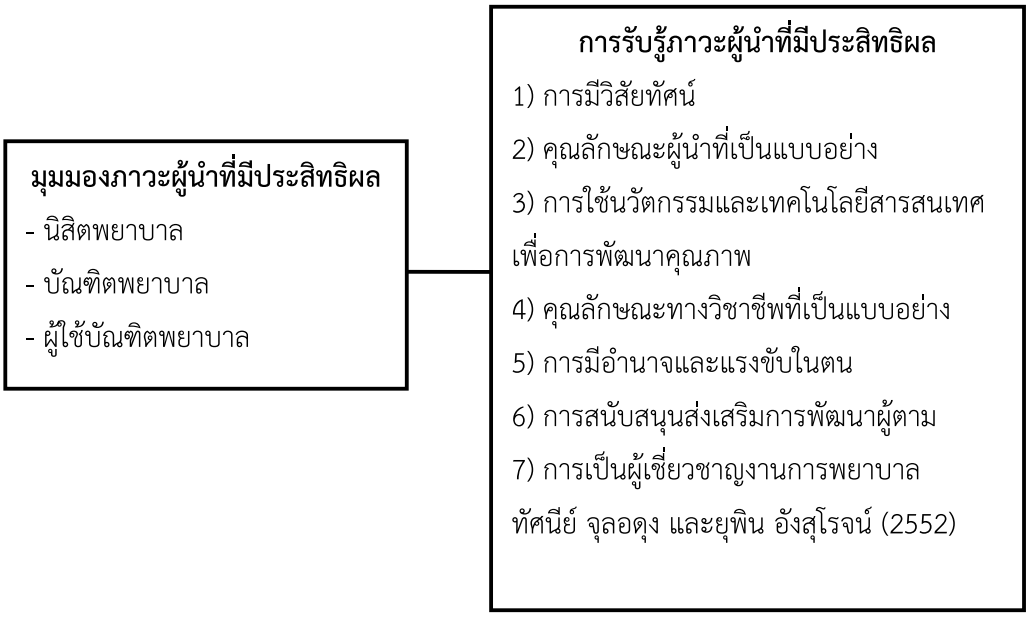
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ระหว่างการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล

สมมติฐานการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาลอยู่ในระดับมาก
2. คะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิจัยเรื่องนี้ศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลในกลุ่มนิสิตและบัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้พัฒนาแนวคิดจาก ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของทัศนีย์ จุลอดุง และยุพิน อังสุโรจน์[5] มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง 3) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพ 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง 5) การมีอำนาจและแรงขับในตน 6) การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม 7) การเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล ดังแสดงในกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงบรรยายเปรียบเทียบครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตพยาบาล บัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิต ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 172 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน[6] ได้ขนาดตัวอย่าง 163 คน เพื่อปกป้องความสูญหายของข้อมูล จึงเพิ่มขนาดตัวอย่างร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด 172 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้ตารางสุ่ม จากลำดับที่จนครบจำนวนที่กำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น นิสิตพยาบาล จำนวน 88 คน บัณฑิตพยาบาล จำนวน 42 คน และ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล พัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ เป็นแบบวัดที่มีข้อคำถามปลายปิด 70 ข้อ มีมาตรวัดการรับรู้ 5 ระดับ โดย 5 = ตรงกับลักษณะ/พฤติกรรมนั้นมากที่สุด 4 = ตรงกับลักษณะ/พฤติกรรมนั้นมาก 3 = ตรงกับลักษณะ/พฤติกรรมนั้นปานกลาง 2 = ตรงกับลักษณะ/พฤติกรรมนั้นน้อย และ 1 = ตรงกับลักษณะ/พฤติกรรมนั้นน้อยที่สุด ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์การรับรู้ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล เป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.50 ขึ้นไป) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.51- 4.50) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย =2.51- 3.50) ระดับต่ำ/ต้องปรับปรุง(ค่าเฉลี่ย=1.51 - 2.50) และ ต่ำสุด/ต้องปรับปรุงเร่งด่วน (ค่าเฉลี่ย =1.00 -1.50)

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไข ให้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ไปทดลองใช้กับนิสิตและบัณฑิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.89

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการศึกษาให้รับทราบพร้อมทั้งสามารถปฏิเสธการก่อนเข้าร่วมและขณะการศึกษาได้ทุกเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลจะถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้นไม่กระทบถึงบุคคลและหน่วยงานใด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลังจากที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ถึงหน่วยงานที่มีบัณฑิตพยาบาล ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาปฏิบัติงานอยู่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขออนุญาตรวบรวมข้อมูลกับบัณฑิตพยาบาลและผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล

2. ผู้วิจัยติดต่อนิสิตพยาบาล บัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลกับนิสิตพยาบาลโดยผู้วิจัย และส่งแบบสอบถามให้บัณฑิตพยาบาลและผู้ใช้บัณฑิตประเมินและส่งกลับคืน เก็บข้อมูลในช่วงเดือน มิถุนายน ถึง กรกฎาคม พ.ศ.2558 ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.93 ของแบบสอบถามทั้งหมด นำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติบรรยายด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาลโดยใช้สถิติ One - way ANOVA

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตามและด้านการเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยพะเยา ปี พ.ศ. 2558

	นิสิตพยาบาล (n=88)			บัณฑิตพยาบาล (n=42)			ผู้ใช้บัณฑิต (n=35)		
ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล	**ค่าเฉลี่ย**	**SD.**	**แปลผล**	**ค่าเฉลี่ย**	**SD.**	**แปลผล**	**ค่าเฉลี่ย**	**SD.**	**แปลผล**
- การมีวิสัยทัศน์	3.42	.41	ปานกลาง	3.46	.32	ปานกลาง	3.29	.59	ปานกลาง
- คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง	3.76	.42	มาก	3.98	.29	มาก	4.08	.59	มาก
- การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน	3.31	.56	ปานกลาง	3.37	.38	ปานกลาง	3.05	.59	ปานกลาง
- คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง	3.74	.46	มาก	3.98	.39	มาก	4.02	.59	มาก
- การมีพลังและแรงขับในตน	3.70	.44	มาก	3.86	.34	มาก	3.67	.69	มาก
- การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนา ผู้ตาม	3.65	.47	มาก	3.72	.46	มาก	3.41	.76	ปานกลาง
- การเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล	3.51	.47	มาก	3.61	.44	มาก	3.42	.72	ปานกลาง
รวม	**3.60**	**.35**	**มาก**	**3.75**	**.21**	**มาก**	**3.66**	**.54**	**มาก**

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิต ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง และด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิต ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต (One Way ANOVA)

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมกำลัง (SS)	องศาความเป็นอิสระ(df)	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง(MS)	ค่า F	ระดับนัยสำคัญ p-value
ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล					
ระหว่างกลุ่ม	.585	2	.293	2.048	.132
ภายในกลุ่ม	23.146	162	.143		
รวม	23.731	164			
- **การมีวิสัยทัศน์**					
ระหว่างกลุ่ม	.655	2	.327	1.679	.190
ภายในกลุ่ม	31.607	162	.195		
รวม	32.262	164			
- คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง					
ระหว่างกลุ่ม	2.941	2	1.470	7.482*	.001
ภายในกลุ่ม	31.835	162	.197		
รวม	34.776	164			
- การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน					
ระหว่างกลุ่ม	2.310	2	1.155	4.074*	.019
ภายในกลุ่ม	45.927	162	.284		
รวม	48.237	164			
- คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง					
ระหว่างกลุ่ม	2.936	2	1.468	6.443*	.002
ภายในกลุ่ม	36.910	162	.228		
รวม	39.847	164			

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	ผลรวมกำลังสอง (SS)	องศาความเป็นอิสระ(df)	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง(MS)	ค่า F	ระดับนัยสำคัญ p-value
- การมีพลังและแรงขับในตน					
ระหว่างกลุ่ม	.969	2	.484	2.036	.134
ภายในกลุ่ม	38.532	162	.238		
รวม	39.501	164			
- การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม					
ระหว่างกลุ่ม	1.961	2	.981	3.299*	.039
ภายในกลุ่ม	48.157	162	.297		
รวม	50.119	164			
- การเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล					
ระหว่างกลุ่ม	.703	2	.351	1.257	.287
ภายในกลุ่ม	45.274	162	.279		
รวม	45.977	164			

* p-value < .05

สรุปและอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาล พบว่าค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ตามการรับรู้ของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีอายุและประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่ใกล้เคียงกัน และบัณฑิตพยาบาล เป็นพยาบาลที่จบการศึกษาใหม่ ที่เพิ่งผ่านการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามมาตรฐาน ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอนได้มีการสอดแทรกการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำในทุกรายวิชา และการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของคณะพยาบาลศาสตร์ที่จัดสำหรับนิสิตพยาบาล ทำให้นิสิตส่วนใหญ่ได้ฝึกสมรรถนะความเป็นผู้นำในการทำงานได้ในระดับหนึ่ง จึงทำให้ผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติวิชาบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี[7] พบว่า ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติวิชาบริหารการพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน ตามการรับรู้ของนิสิตและบัณฑิตพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก นิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลยังมีประสบการณ์การทำงานทั้งงานบริหารทั่วไปและงานบริหารการพยาบาลยังน้อย การมีส่วน

ร่วมในการบริหารงานค่อนข้างน้อย การมองการณ์ไกลหรือการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลอาจยังน้อย และการค้นคิดหรือการใช้นวัตกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนางานค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่สนใจงานด้านปฏิบัติการพยาบาลให้ดีก่อนจึงมีรับรู้ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติบทบาทผู้นำทางการพยาบาลของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลก่อนฝึกบทบาทผู้นำทางการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติวิชาการบริหารการพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกตบุคคล ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และการปลูกฝังค่านิยม ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง[8]

ด้านมุมมองของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย[9] พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีระดับสมรรถนะภาวะผู้นำตามการรับรู้ของตนเองใน ด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น ความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ การสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น การคิดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับต่ำ และการศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดลำพูน[10] พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีระดับสมรรถนะภาวะผู้นำตามการรับรู้ของตนเองในแต่ละด้านคือ แรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น ความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ การสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น การคิดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของบัณฑิตพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่ มีประสบการณ์และเรียนรู้ภาวะผู้นำของบัณฑิตพยาบาลตั้งแต่เป็นนิสิตหรือนักศึกษาจากการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงขณะที่บัณฑิตฝึกปฏิบัติงานอยู่บนหอผู้ป่วยตามแหล่งฝึกต่างๆ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้านการสร้างบัณฑิตที่มีภาวะผู้นำในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีมาตรฐานตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ จึงทำให้การรับรู้ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ปีการศึกษา 2555[11] พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิต โดยรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับดี และคุณภาพแต่ละด้านอยู่ในระดับดีเช่นกัน โดยด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ รองลงมาได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านความรู้ รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา และคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา[12] พบว่า ระดับความพึงพอใจของ ผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมและรายด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/การปฏิบัติงานอยู่ ด้านความรู้ ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตามและด้านการเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากผู้ใช้บัณฑิตเข้าใจลำดับการพัฒนาการปฏิบัติงานใน

วิชาชีพพยาบาลของบัณฑิตเหล่านี้ ที่เป็นไปตามสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลของเบนเนอร์[13] ซึ่งบัณฑิตพยาบาลส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์น้อยหรือผู้ขาดทักษะ (Novice) การปฏิบัติงาน มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในวิชาชีพ 1-2 ปี หรือไม่เกิน 1 ปี มีความสามารถปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ไม่สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ การปฏิบัติงานยังต้องอาศัยการชี้นำจึงจะทำได้ ความสนใจจะมีเฉพาะสิ่งที่มองเห็นหรือจับต้องได้ ทำให้บัณฑิตพยาบาลส่วนใหญ่มองภาพรวมโดยมุมมองที่กว้างไกลไม่ถึง หรือยังมีวิสัยทัศน์ในการทำงานน้อย และมุ่งฝึกปฏิบัติงานการพยาบาลพื้นฐานและฝึกทักษะให้คล่องจึงละเลยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในงาน จึงทำให้ผลการประเมินด้านดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิต ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต พบว่า การรับรู้ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิต ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต และนิสิตพยาบาล ได้รับทราบแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งมีการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม เป็นผู้มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม การเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงาน และการทำงานเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำ หรือผลงาน ซึ่งมีการวัดและการประเมินในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชาของหลักสูตร โดยเฉพาะในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลและปฏิบัติการจัดการทางการพยาบาลที่เลือกสรร ที่เน้นการฝึกปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีม ซึ่งมีการวัดและประเมินบทบาทภาวะผู้นำของนิสิตร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศและพยาบาลพี่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตในเวลาต่อมา จึงส่งผลให้มีการรับรู้ในคุณลักษณะภาวะผู้นำที่แตกต่างกันค่อนข้างน้อย จึงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และ ผู้ผ่านการอบรม ต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลเวชปฏิบัติ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี[14] พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้ผ่านการอบรม ต่อสมรรถนะของผู้ผ่านการอบรม โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพและอัตลักษณ์ของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์และคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ในแต่ละด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน[15]

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิต และบัณฑิต ด้านคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง และด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม ตามการรับรู้ของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากการรับรู้ภาวะผู้นำด้านดังกล่าว ในมุมมองของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต นี้ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบการณ์และความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตพยาบาลส่วนใหญ่หรือทุกคนมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้สะสมประสบการณ์งานด้านการพยาบาลเพื่อให้ผ่าน

ตามหลักเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด บัณฑิตพยาบาลมีความมุ่งมั่นในการฝึกทักษะการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานและเฉพาะทางตามความสนใจของตนเองหรือการฝึกเพราะหน่วยงานกำหนด และในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างานหรือผู้บริหารระดับต้น ซึ่งมีประสบการณ์มากกว่านิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลจึงเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและเป็นผู้ที่มีประสบการการทำงานทุกด้านทั้งงานปฏิบัติการและงานบริหาร จึงมีความคาดหวังให้บัณฑิตและนิสิตพยาบาลที่จะจบเป็นพยาบาลมีความสามารถปฏิบัติการพยาบาลและมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน จึงมีการประเมินภาวะผู้นำด้านคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง และด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต จากสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตามการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา พบว่า ความแตกต่างการประเมินสมรรถนะ ของผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ[16]

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและสถานพยาบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดระบบการจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อพัฒนาและสร้างเสริมภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของนิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและความคาดหวังของผู้ใช้บริการสุขภาพ ในชุมชนและสังคมต่อไป

2. ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของนิสิตพยาบาลและบัณฑิตพยาบาล เนื่องจากมีผลอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้นิสิตและบัณฑิตพยาบาลได้พัฒนาการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และพัฒนาองค์การของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งในวิชาชีพ

3. ควรศึกษาการสร้างรูปแบบหรือกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำในนิสิตและบัณฑิตพยาบาลเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำในตัวของนิสิตและบัณฑิต เพื่อเติบโตเป็นผู้นำทางการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การพยาบาลต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารอ้างอิง (Raferences)

1. บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร. ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
2. จันทิมา ฤกษ์เลื่อนฤทธิ์ จิรวรรณ อินคุ้มและอุ่นเรือน แก้วพินิจ. ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะความเป็นผู้นำในนิสิตพยาบาล การทดลองในนิสิตพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินรวิโรฒ. ไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ, 2553; 5(1):70-75.

3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2556. พะเยา : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2556.
4. Sample, J. Leadership assessment instrument feedback results. Bennis W.ed. Assessment Plus, Inc, 2014.
5. ทัศนีย์ จุลอดุง และยุพิน อังสุโรจน์. การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วารสารสภาการพยาบาล, 2552; 24(4): 43- 55.
6. Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. Determining sample size for research activities. Education and Psychological Measurement, 1970; 30(3): 607-610.
7. วารุณี เกตุอินทร์ และ ธานี กล่อมใจ. การศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติวิชาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, 2549.
8. ธานี กล่อมใจ และคณะ. การศึกษาการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติบทบาทผู้นำทางการพยาบาล ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 สถาบันพระบรมราชชนก. วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, 2551.
9. อมรรัตน์ บุญคมรัตน์. สมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย. การค้นคว้าแบบอิสระมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
10. จิราภรณ์ สีบานชื่น. สมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.
11. รจนารถ ชูใจ. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ปีการศึกษา 2555. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี, 2555.
12. อัมพร ยานะ และสมศรี สัจจะสกุลรัตน์. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, 2553.
13. Benner, P. Benner's stages of clinical competence. NSW Health, NaMO - WOW Project tool 2011. Retrieved December 5, 2015, from http://www.health.nsw.gov.au/nursing/projects/Documents/novice-expert-benner.pdf, p.1.
14. พนิดา อาวุธ และโศรตรีย์ แพน้อย. ความพึงพอใจตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชาผู้ร่วมงานและผู้ผ่านการอบรมต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพยาบาลเวชปฏิบัติ (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 11 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี, 2552.
15. อรนันท์ หาญยุทธ และรัชยา รัตนะถาวร. คุณภาพและอัตลักษณ์ของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 2556; 7(2): 99-107.
16. จิราภรณ์ สรรพวีรวงศ์ และอรเพ็ญ สุขะวัลลิ. การศึกษาสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปีการศึกษา 2545-2548. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 2552; 2(1): 77-88.